

101 РІЧНИЦЯ ДНЯ СОБОРНОСТІ УКРАЇНИ

Щороку 22 січня, у день проголошення Акта Злуки Української Народної Республіки та Західно-Української Народної Республіки, Україна відзначає День Соборності.

Злука задекларувала об'єднання українських земель в одній державі та продемонструвала соборницькі прагнення українців обох частин України – Наддніпрянщини та Наддністрянщини. Ця подія була знаковою для українського державотворення.

Є низка значень терміну «соборність». Найбільш вживані з них: об'єднання в одне державне ціле всіх земель, заселених конкретною нацією на суцільній території; духовна консолідація всіх жителів держави, згуртованість громадян, незалежно від їхньої національності. Нарешті, соборність невіддільна від державності, суверенітету й реальної незалежності народу – фундаменту для побудови демократичної держави.

24 серпня 1991 року позачергова сесія Верховної Ради УРСР ухвалила Акт проголошення незалежності України. Його підтримали українці на Всеукраїнському референдумі 1 грудня 1991 року. Утім, історики завважають, що 24 серпня 1991 року насправді відбулося відновлення державної незалежності України.

Для українського народу, позбавленого власної державності і розділеного між двома імперіями, ідея соборності була однією із ключових. Ще в середині XIX ст. перші українські політичні організації у Західній та Наддніпрянській Україні наголошували на єдності 15-мільйонного українського народу та нероздільності його земель. Однак можливості для її втілення відкрила лише Перша світова війна. Розпад Російської та Австро-Угорської імперій сприяв появі нових держав.

У січні 1918-го незалежність оголосила Українська Народна Республіка, а в листопаді постала Західно-Українська Народна Республіка. Лідери останньої ініціювали об'єднання. 1 грудня 1918-го представники обох урядів на станції Фастів підписали передвступний договір. У ньому зобов'язалися найближчим часом довершити злуку УНР і ЗУНР в одну державу. 22 січня 1919 року на Софійській площі у Києві відбулося офіційне проголошення Акта Злуки. Однині во єдино зливаються століттям одірвані одна від одної частини єдиної України – Західно-Українська Народна Республіка (Галичина, Буковина, і Угорська Україна) і Наддніпрянська Велика Україна. Наступного дня Всеукраїнський Трудовий Конгрес офіційно затвердив об'єднання західно- та східноукраїнських земель в одній державі.

Однак війна стала головною причиною, чому не вдалося реалізувати Акт Злуки. У лютому 1919 урядові установи УНР змушені були залишити Київ, який зайняли більшовики. Згодом більшу частину Західної області УНР

окупували польські війська, Північну Буковину – румунські, Закарпаття відійшло Чехословаччині. Незважаючи на це, дата 22 січня 1919-го стала символом демократичного, цивілізованого збирання земель в одній суверенній державі. А ідея соборності – визначальною для наступних борців за незалежність України. Національна єдність є не тільки базовою цінністю громадян країни, а й обов'язковою передумовою успішного спротиву зовнішній агресії. Незалежність і суверенність – запорука існування нації.

21 січня 1990 року в Україні відбулася одна з найбільших у Центрально-Східній Європі масових акцій – «Живий ланцюг» – як символ єдності східних і західних земель України. За неофіційними підрахунками, учасниками «Живого ланцюга» було від одного до трьох мільйонів людей. Узявшись за руки, вони створили безперервний ланцюг від Івано-Франківська через Львів до Києва.

Сьогодні Україна продовжує боротьбу за незалежність і соборність. Тому соборність залишається на порядку денному національних завдань. Цілісна Україна – це повернення окупованих Криму і окремих районів Донеччини та Луганщини.

